

Вищий навчальний заклад

Університет економіки та права “КРОК”

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник голови Приймальної комісії

_____ **О.М. Шикова**

_____ **2017 р.**

ПРОГРАМА

фахового випробування

для вступу на основі здобутого ступеня (рівня) вищої освіти

за іншою спеціальністю

для здобуття ступеня бакалавра

спеціальність 053 «Психологія»

Автор: І. В. Сингаївська, канд. психол. наук, доцент

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри психології

(протокол № 8 від «15» березня 2017 р.)

Завідувач кафедри

Петрунько О. В.

Київ, 2017

ВСТУП

Програма фахового випробування розроблена для вступників, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста, спеціаліста, ступінь бакалавра, магістра за іншою спеціальністю або не менше одного року здобувають ступінь бакалавра та виконують у повному обсязі індивідуальний навчальний план, на спеціальність «Психологія» (на 2-3 курси) для здобуття вищої освіти ступеня **бакалавра**.

Прийом вступників проводиться за результатами комплексного іспиту з фаху, який включає дисципліни «Загальна психологія» та «Основи біології та генетики людини».

Мета фахового вступного випробування для здобуття вищої освіти ступеня бакалавра напрям підготовки «Психологія» – виявлення рівня знань, умінь і навичок вступників.

Характеристика змісту програми. Програма фахового вступного випробування охоплює коло питань, які в сукупності характеризують вимоги до знань і вмінь особи, що бажає навчатись у ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК» з метою здобуття вищої освіти ступеня бакалавра з напрямку підготовки «Психологія».

Програму складено на основі базових дисциплін циклу професійної підготовки бакалавра з психології, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра.

У кожному модулі інтегровано матеріал певного функціонального спрямування з різних дисциплін. При цьому органічно поєднуються теоретичні, прикладні питання та матеріали операційного характеру, які дозволяють виявити знання й уміння використовувати категоріальний апарат, аналітичне та критичне мислення.

Порядок проведення фахового вступного випробування визначається Положенням про приймальну комісію ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК».

Розділ 1. Загальна психологія

Модуль 1. Психологія як система знань.

Тема 1. Предмет і завдання загальної психології. Становлення експериментальної психологічної науки.

Тема 2. Принципи і методи дослідження психіки. Характеристика сутності та етапів психологічного дослідження.

Тема 3. Еволюція та розвиток психіки. Рівні розвитку психіки. Рівні розвитку психіки і форми поведінки тварин.

Модуль 2. Основні категорії психології.

Тема 4. Особистість. Психологічна структура особистості. Мотиваційна сфера особистості. Психологічні механізми і етапи розвитку особистості.

Тема 5. Діяльність і поведінка. Психологічна характеристика основних видів діяльності.

Модуль 3. Когнітивна сфера.

Тема 6. Поняття про увагу. Фізіологічні основи уваги. Види і властивості уваги. Психологічні чинники управління увагою людини.

Тема 7. Поняття про відчуття. Рефлекторна природа відчуттів. Класифікація відчуттів. Властивості відчуттів.

Тема 8. Поняття про сприймання. Полімодальність сприймання. Основні характеристики сприймання.

Тема 9. Сутність поняття «пам'ять». Фізіологічні основи пам'яті. Види пам'яті. Процеси пам'яті.

Тема 10. Поняття про мислення. Взаємозв'язок чуттєвого і логічного пізнання дійсності. Індивідуальні якості мислення. Засоби активізації мислення.

Тема 11. Уява. Засоби створення нових образів. Види уяви.

Модуль 4. Афективна та регулятивна сфери.

Тема 12. Поняття про емоції. Теорії емоцій. Класифікація емоцій. Емоції і почуття. Психічні стани.

Тема 13. Воля. Етапи вольового акту. Локус контролю. Умови розвитку волі.

Модуль 5. Індивідуально-типологічні властивості особистості

Тема 14. Поняття про темперамент. Теорії темпераменту. Типи темпераменту і їхні характеристики.

Тема 15. Поняття про характер. Риси характеру. Структура характеру. Акцентуації характеру

Тема 16. Поняття про здібності. Здібності і задатки. Класифікація і рівні здібностей. Умови розвитку здібностей.

Розділ 2. Основи біології та генетики

Модуль 1. Відомості про загальну біологію

Тема 1. Предмет та історія розвитку біології. Сутність життя. Рівні організації живого. Короткий історичний огляд розвитку учення про біологію людини. Визначення життя як засобу існування білкових тіл. Кругообіг елементів між живою і неживою природою.

Тема 2. Еволюція і екологія людини. Принципи будови органів, систем органів і організму в цілому. Поняття про гістологію і цитологію, патофізіологію і патанатомію. Норма і патологія.

Модуль 2. Основи анатомії і фізіології людини

Тема 3. Будова і функції органів дихання, серцево-судинної системи, систем травлення і виділення. Кров, крово- і лімфообіг. Будова органів дихання. Спірометрія. Регуляція дихання. Дихання у екстремальних умовах. Патологія дихання. Схема і функції кровообігу. Схема і функції крово- і лімфообігу. Лімфатичні вузли. Патологія серцево-судинної системи. Анатомія і функції систем травлення і виділення, їх патологія. Склад і функції крові.

Тема 4. Будова опорно-рухового апарату людини і основи нервово-м'язової фізіології. Будова і функції нервової системи. Поняття про конституцію людини. Класифікація типів будови тіла людини. Скелет у цілому. Будова м'язів. Функціональні особливості збудливих тканин. Механіка м'язового скорочення. Фізіологічні

властивості нерва. Механізми проведення збудження по нервовому волокну. Схема і функції центральної і периферичної нервової системи. Введення у патологію нервової системи. Моторні й сенсорні розлади.

Тема 5. Вища нервова діяльність і аналізатори. Методи вивчення вищої нервової діяльності в експерименті і клініці. Сучасне учення про психічну діяльність. Безумовні і умовні рефлекси. Вищий аналіз і синтез у діяльності кори головного мозку. Типи вищої діяльності. Інстинкт, мотивація, емоції. Порушення психічної діяльності.

Модуль 3. Біологія індивідуального розвитку людини

Тема 6. Поняття про онтогенез, його періодизація. Закономірності ембріонального і постембріонального (постнатального) онтогенезу. Рух і інтелект як співвідношення біологічного і соціального у процесі розвитку. Ріст організму. Поняття про гомеостаз і проблеми трансплантації.

Тема 7. Розмноження організмів. Еволюція засобів розмноження. Нестатеве, статеве розмноження. Гаметогенез, мейоз, запліднення. Статевий диморфізм. Біологічні і соціальні аспекти репродукції людини.

Модуль 4. Організм як рівень організації живого (основи генетики людини)

Тема 8. Історія розвитку генетики. Основні розділи і методи сучасної генетики. Особливості людини як об'єкту генетичних досліджень. Методи вивчення генетики людини: генеалогічний, близнюків, цитогенетичний, біохімічний, онтогенетичний, популяційний. Загальні поняття про генетичний матеріал. Молекулярні механізми спадковості.

Тема 9. Проблеми медичної генетики. Уроджені і успадковані захворювання, їх розповсюдження в популяціях людини. Моніторинг генних дефектів. Завдання медично-генетичних консультацій.

Тема 10. Роль генетичних і соціальних чинників в еволюції людини. Основні шляхи заселення людиною різних континентів. Чинники відбору в популяції людини. Сучасні досягнення в галузі генетики людини.

Критерії оцінювання відповідей на вступному випробуванні для вступників для здобуття вищої освіти ступеня бакалавра, спеціальність «Психологія», з комплексного екзамену з фаху, визначають загальні підходи до визначення рівня навчальних досягнень вступників та встановлюють відповідність між вимогами до знань і умінь вступників та показником оцінки в балах.

Ці Критерії реалізуються в нормах чотирьох рівнів досягнень: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Рівень досягнень	Оцінка (5-бальна шкала)	Оцінка (12-бальною шкалою)
відмінно	5	10-12
добре	4	7-9
задовільно	3	4-6
незадовільно	2	1-3

Відмінно – знання вступника є глибокими, міцними, системними, вступник вміє застосовувати знання для виконання завдань, вміє самостійно оцінювати різноманітні ситуації, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Добре – вступник знає істотні ознаки понять, явищ, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь правильна, логічна, обґрунтована, хоча у ній бракує власних суджень.

Задовільно - вступник відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними знаннями з дисципліни. Визначення понять дає з помилками й неточностями.

Незадовільно – відповідь фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення.

При оцінюванні відповіді на вступному випробуванні враховуються:
правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;
рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх;
самостійність суджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальна психологія:

1. Бенеш Г. Психологія : Довідник / Г. Бенеш. – К. : Знання-Прес, 2007. – 510 с.
2. Варій М. Й. Загальна психологія : Підручник / М. Й. Варій. – 3-є вид., виправл. і доп. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с.
3. Варій М. Й. Психологія : Навчальний посібник / М. Й. Варій. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 288 с.
4. Волошина В. В. Загальна психологія : Практикум : Навчальний посібник / В. В. Волошина [та ін.]. – К. : Каравела, 2007. – 280 с.
5. Гончарук П. А. Загальна психологія : Пропедевтика (модульний курс) : Навчальний посібник / П. А. Гончарук, І. В. Сингаївська; Університет економіки та права "КРОК". – К. : Університет економіки та права "КРОК", 2009. – 220 с.
6. Дрозденко К. С. Загальна психологія у практичному вимірі : Підручник / К. С. Дрозденко. – К. : ВД "Професіонал", 2007. – 608 с.
7. Дружинин В. Н. Психология : Учебник / В. Н. Дружинин. – СПб. : Питер, 2003. – 656 с.
8. Зелінська Т. М. Практикум із загальної психології : Навчальний посібник / Т. М. Зелінська, І. В. Михайлова. – К.: Каравела, 2009. – 272 с.
9. Іванова О. В. Психологія : вступ до спеціальності : навчальний посібник / О. В. Іванова, Л. М. Москалюк, С. І. Корсун. – К. : Центр учбової

літератури, 2013. – 184 с.

10. Константинов В. В. Методологические основы психологи / В. В. Константинов. – СПб. : Питер, 2010. – 240 с. : ил.
11. Корольчук М. С. Психологія : схеми, опорні конспекти, методики : навчальний посібник / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк, В. М. Марченко ; за заг. ред. М. С. Корольчука. – К. : Ельга, Ніка-Центр, 2011. – 320 с.
12. Локалова Н. П. Психология. Введение в профессию : Учебное пособие / Н. П. Локалова. – СПб. : Питер, 2010. – 176 с. – (Учебное пособие).
13. Маклаков А. Г. Общая психология : ответы на экзаменационные билеты / А. Г. Маклаков. – СПб. : Питер, 2007. – 224 с.
14. Маклаков А. Г. Общая психология : Учебник / А. Г. Маклаков. – СПб. : Питер, 2000. – 592 с. : ил. – (Учебник нового века).
15. Максименко С. Д. Загальна психологія : Навчальний посібник / С. Д. Максименко. – 3-є вид., перероб. і доп. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 272 с.
16. Максименко С. Д. Общая психология : Учебник / С. Д. Максименко. – К. : Ваклер, 2004. – 528 с.
17. Максименко С. Д. Психологія та педагогіка : підручник / С. Д. Максименко [та ін.] ; за ред. С. Д. Максименка. – К. : Видавничий дім "Слово", 2013. – 584 с.
18. М'ясоїд П. А. Загальна психологія : Навчальний посібник / П. А. М'ясоїд. – 5-те вид., стер. – К. : Вища школа, 2006. – 487 с.
19. М'ясоїд П. А. Задачі з курсу загальної психології : Навчальний посібник / П. А. М'ясоїд. – К. : Вища школа, 2000. – 183 с.
20. Немов Р. С. Психология. Общие основы психологи : Учебник / Р. С. Немов. – М. : Владос, 2002. – 688 с.
21. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник/ Р. В. Павелків. – К. : Кондор, 2009. – 576 с.
22. Пашукова Т. І. Практикум із загальної психології / Т. І. Пашукова, Л. І. Допіра, Г. В. Дьяконов. – К.: Знання, 2000. – 204 с.
23. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологи / С. Л. Рубинштейн. – СПб. :

- Питер, 2012. – 705 с.
24. Русинка І. І. Психологія : Навчальний посібник / І. І. Русинка. – К. : Знання, 2007. – 367 с.
  25. Савчин М. В. Загальна психологія : навчальний посібник/ М. В. Савчин. – К. : Академвидав, 2011. – 464 с.
  26. Скрипченко О. В. Загальна психологія : Хрестоматія : Навчальний посібник / О. В. Скрипченко [та інші]. – К. : Каравела, 2007. – 640 с.
  27. Старовойтенко Е. Б. Предмет и метод психологи : Антологія / Е. Б. Старовойтенко. – М.: Академический Проект, 2005. – 512 с.
  28. Старовойтенко Е. Б. Современная психология : формы интеллектуальной жизни / Е. Б. Старовойтенко. – М. : Академический Проект, 2001. – 544 с.
  29. Столяренко Л. Д. Психология : ученик / Л. Д. Столяренко. – СПб. : Питер, 2013. – 592 с.
  30. Трофімов Ю. Л. Психологія: Підручник / За ред. Ю. Л. Трофімова; В. В. Рибалка, П. А. Гончарук. – 3-тє вид., стереотип. – К.: Либідь, 2001. – 560 с.
  31. Цимбалюк І. М. Загальна психологія. Модульно-рейтинговій курс для студентів вищих навчальних закладів: навчальний посібник / І. М. Цимбалюк, О. Ю. Яницька. – 2-е вид. – К. : Професіонал, 2004. – 304 с.
  32. Шадських Ю. Г. Психологія : Короткий навчальний словник : терміни і поняття : Навчальний посібник / Ю. Г. Шадських, В. М. Піча. – Львів : Магнолія 2006, 2008. – 276 с.

2. Основи біології та генетики людини:

1. Біологія людини: навчальний посібник/ С. Є. Шепелєв [та ін.] ; За ред. О. І. Плиски. - К.: Кондор, 2015. - 270 с.
2. Введение в психогенетику: Учебное пособие / Л.А. Атраментова, О.В. Филипцова - М. : Флинта, 2004. - 472 с.
3. Генетика / за ред. А.В. Сиволюба,— К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. -320 с.

4. Генетика людини з основами психогенетики : [навч. посіб для студ. вищ. навч. закл.] / І. М. Маруненко, О. В. Тимчик, Є. О. Неведомська. – К. : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2011. – 232 с.
5. Гладков Л.А. Генетические алгоритмы: учебник/ Л. А. Гладков, В. В. Курейчик, В. М. Курейчик; под ред.В.М.Курейчика. - 2-е изд.. - М.: Физматлит, 2010
6. Гнатик Е. Н.. Генетика человека. Былое и грядущее. / Е. Н. Гнатик – ЛКИ, 2010. – 280 с.
7. Збірник задач з генетики людини : [навч. посіб. для студ. вищих навч. закл.] / О. В. Тимчик, І. М. Маруненко. – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2011. – 102 с.
8. Кравченко В.М., Садовниченко Ю.О., Тимчук Н.Ф., Філіпцова О.В., Павиченко О.В. Біологія з основами генетики: навчальний посібник для студентів ВНЗ. – Х.: Видавництво НФаУ „Золоті сторінки”, 2006. – 192с.
9. Крайг Г. Психология развития/ Г. Крайг. - СПб.: Питер, 2000. – 992с.
10. Лановенко О.Г. Різномірні тестові завдання з курсу «Основи біології та генетики людини». – Херсон: Вид – во ХГУ, 2006 – 80с.
11. Левонтин Р. Человеческая индивидуальность. Наследственность и среда/ Р. Левонтин. – М.: Изд. гр. «Прогресс», 1993. – 208 с.
12. Лучинин А.С. Психогенетика: Учеб. Пособие для студ. высш.мед.учеб.заведений.-М.: Владос-Пресс, 2005.- 158 с.
13. Маринчева Г.С. Умственная отсталость при наследственных болезнях/ Г.С. Маринчева, В.И. Гаврилов. – М.: Медицина, 1989. – 256 с.
14. Марков А. В. Эволюция человека. Книга 1: Обезьяны, кости и гены. – М: Астрель, 2011. – 464с.
15. Марков А. В. Эволюция человека. Книга 2: Обезьяны, нейроны и душа. – М: Астрель, 2012. – 512с.
14. Медична біологія / За ред. В.П. Пішака, Ю.І. Бажори. Підручник. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 656 с.
15. Мутовин Г.Р. Основы клинической генетики. Учеб.пособие для мед. и биол. спец. вузов. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Высш.шк., 2001. – 234 с.

16. Пехов А.П. Биология с основами экологии. – СПб: Лань, 2000. – 672 с.
17. Помогайбо В.М. Генетика людини: навчальний посібник/ В. М. Помогайбо, А. В. Петрушов. - К.: ВЦ "Академія", 2011. - 280 с.. - (АЛЬМА-МАТЕР)
18. Розанов В.А. Биология человека и основы генетики. Учебное пособие для студентов-психологов. — Изд. 2-е, исправл. и дополн. — Одесса: ВМВ, 2012. — 436 с.
19. Роль среды и наследственности в формировании индивидуальности человека. /Под ред. И.В. Равич-Щербо. – М.: Педагогика, 1988. - 340с.
20. Романенко О. В. Біологія : навчальний посібник. / О. В. Романенко, О. В. Головченко, О. А. Жгут, М. Г. Кравчук – Київ : КІМ, 2008. – 176 с.
21. Семянникова Н.Л., Коцюба О.В. Основы биологии. Анатомия и физиология человека: учебное пособие. – Харьков: НТУ «ХПИ», 2006. – 207с.
22. Сигида В.П., Заплічко Ф.О., Миколайко В.П. Загальна біологія. Структурований конспект: навчальний посібник для студентів ВНЗ. – Умань, 2008.- 358с.
23. Слюсарев А.А. Биология с общей генетикой/ А.А. Слюсарев.– М.: Альянс, 2011.- 472 с.
24. Шабатура Н.Н. Биология человека/ Н.Н. Шабатура, Н.Я. Матяш, В.А. Мотузный. – К.: Генеза, 2000. – 432 с.
25. Шаламов Р.В. Біологія: Комплексний довідник/ Р.В. Шаламов, Ю.В. Дмитрієв, В.І. Подгорний. - Х.: Веста, 2008.- 624 с.
26. Шевченко В.А., Топорнина Н.А., Стволинская Н.С. Генетика человека: Учеб. Для студ. Высш.учеб.заведений.- 2-е изд., исп. и доп. – М.: Владос, 2004.- 240 с.